
Een ontdekkingsstocht naar sturing
en financiering van de zorg

Cursus Zorg & Verzekeringen 2023-2024

Cursus voor beslissers en beleidsbepalers
werkzaam bij zorgverzekeraars, zorgaanbieders,
overheden, brancheorganisaties en adviesorganen

Zorg & Verzekeringen 2023-2024

**Al voor de 45e keer organiseert Zorgverzekeraars Nederland de cursus
Zorg & Verzekeringen.**

Deze cursus heeft tot doel de deelnemers inzicht te geven in het zorg- en zorgverzekeringssysteem in Nederland. De kracht van de cursus is dat een groot aantal sleutelfiguren uit de wereld van politiek, overheid, bedrijfsleven, wetenschap en financiële dienstverlening een bijdrage levert.

In de beslotenheid van de cursusgroep is er gelegenheid om eigen gedachten en persoonlijke opvattingen voor het voetlicht te brengen en een kijkje te nemen achter de schermen van het beleid. Er is veel ruimte voor discussie, debat en reflectie.

Naast kennisoverdracht heeft de cursus ook een belangrijke sociale functie. Via de cursus Zorg & Verzekeringen kunnen de deelnemers hun netwerk in de zorg eenvoudig en effectief uitbreiden. Juist in de Nederlandse “zorgpolder” is het onderhouden van een persoonlijk netwerk immers essentieel om succesvol te kunnen functioneren. In de afgelopen jaren is er een omvangrijk netwerk van beslissers en beleidsmakers in de zorgsector ontstaan die de cursus hebben gevolgd.

In het kort

In de cursus Zorg & Verzekeringen van Zorgverzekeraars Nederland worden de cursisten meegenomen op een ontdekkingsstocht in ons zorg(verzekerings)systeem.

Ruim vijftien jaar geleden werd met de Zorgverzekeringswet het huidige zorgstelsel ingevoerd met een verplichte basisverzekering voor iedereen. Solidariteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg voor alle Nederlanders zijn daarbij de uitgangspunten. Hoe pakt dat uit in de praktijk?

Hoe vullen de centrale partijen in het stelsel – zorgaanbieders, verzekerden/patiënten en zorgverzekeraars – hun rol in en hoe is het samenspel tussen deze partijen?

Ruim vijf jaar geleden is de AWBZ omgevormd tot de Wlz, met ook overhevelingen van begeleiding en jeugdzorg naar gemeenten, de invoering van PGB in de Zvw en wijkverpleging als verbindende schakel tussen zorg en het sociale domein. Heeft dat geleid tot de gewenste resultaten?

En lukt het partijen nu en in de toekomst om samen met de overheid de zorgkosten in de hand te houden en tegelijkertijd de zorg voor iedereen kwalitatief goed en toegankelijk te houden? Vooral dit laatste is met de komst van COVID-19 een behoorlijke uitdaging gebleken.

Doelstelling

De cursus beoogt de deelnemers op beleidsmatig en strategisch niveau inzicht te geven in het zorg- en zorgverzekeringsstelsel van Nederland en hen op de hoogte te brengen van de nieuwste ontwikkelingen. Na de cursus zijn de cursisten in staat de huidige en toekomstige ontwikkelingen in de zorg en zorgverzekeringen in hun onderling verband en in de maatschappelijke context te plaatsen. Deelnemers krijgen een boeiend

inzicht in hoe de zorg, over de bestaande muren tussen disciplines, zorgstructuren en verzekeringssystemen heen werkt (of niet helemaal werkt).

Verder is het leggen van nieuwe contacten en het opbouwen van een netwerk een belangrijke doelstelling van deze cursus. De cursus stelt de deelnemers in staat om, in een informele ambiance, los te komen van de dagelijkse hectiek van het werk. De bedoeling is dat contacten tussen cursisten uit verschillende sectoren en disciplines bijdragen tot meer begrip voor elkaars standpunten en culturen. Van de cursisten wordt verwacht dat zij hun eigen visie verder ontwikkelen en die ook uitdragen. Door het houden van presentaties, casusbehandeling en actieve deelname aan het debat worden zij daartoe uitgedaagd.

Doelgroep

De cursus is bestemd voor managers, adviseurs en beleidsmakers (op academisch of vergelijkbaar niveau) werkzaam bij zorgverzekeraars, zorgverlenende instellingen, overheden, brancheorganisaties en adviesorganen. Gezien het niveau van de cursus wordt van de cursisten enkele jaren werkervaring en voldoende basiskennis op het terrein van zorg en zorgverzekeringen verwacht.

Leermethode

De cursus is gericht op kennisoverdracht en interactie. Inleidingen door deskundigen werkzaam bij de overheid, in de zorg en de wetenschap worden ondersteund met actuele informatie. Hiermee wordt de cursisten een grote hoeveelheid kennis over de structuur, de financiering en de ordening van het zorg-

en zorgverzekeringstelsel aangeboden. Via verschillende werkvormen, zoals plenaire discussies, uitwerking van opdrachten in kleine groepen, spelsimulaties, Lagerhuisdebatten en excursies/ locatiebezoeken, wordt de kennis op een interactieve wijze nader uitgediept. De deelnemers worden geprikkeld zelf stelling te nemen en het debat met de inleiders en met elkaar aan te gaan. Verder wordt aan elke cursist geraagd een presentatie te verzorgen over een onderwerp, dat aansluit op zijn eigen werkervaring en de inhoud van de cursus. Deelnemers kunnen gedurende de cursus opvattingen en actuele zaken uitwisselen. De hand-outs van de inleiders vormen samen met de toegezonden informatie het naslagwerk van deze cursus.

Om een optimaal leereffect te bereiken is een grote mate van betrokkenheid van de deelnemers vereist. Nadrukkelijk wordt dan

ook verwacht dat alle cursusdagen, inclusief de avondprogramma's, worden bijgewoond. Alleen bijzondere omstandigheden rechtvaardigen (beperkte) afwezigheid. Deelnemers die aan de hiervoor gestelde voorwaarden voldoen, ontvangen op de slotdag een certificaat als bewijs van actieve deelname. De studiebelasting is gemiddeld 150 uur in totaal.

Thematiek van de cursus

Jaargang 2023-2024 van de cursus Zorg & Verzekeringen valt na een heftige periode waarin COVID-19 de zorg tot een uiterste krachtsinspanning heeft gedwongen, er een nieuw regeerakkoord en Ministersploeg is, er enige rust bestaat in de verzekeringsmarkt, maar op de inkoopmarkt steeds meer (regionale) sturing van verzekeraars wordt geraagd.

De diverse gesloten akkoorden (IZA, WOZO, GALA) zorgen voor een nieuwe dynamiek en de bijbehorende uitdagingen zijn groot.

Vergrijzing, nieuwe medische technologieën en de nog steeds forse kostenstijging zorgen voor grote uitdagingen. De vraag is of de integrale zorgakkoord(en) de noodzakelijke veranderingen in de zorg om de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg te behouden, gaan borgen. Hoe dan ook zal de zorginkoop hier een prominente rol in krijgen.

De zorg en de zorgverzekering bevinden zich op het snijvlak van het publieke en het private domein.

De cursus daagt de deelnemers uit tot het zoeken naar de betekenis van deze publiek-private positionering, onder begeleiding van experts uit de wetenschap en de praktijk. Zorgverzekeraars zullen keuzes moeten maken in het aanbod voor hun verzekerden en moeten sturen op kwaliteit en doelmatigheid.

Elk jaar kan iedereen kiezen waar hij zijn zorgverzekering wil afsluiten. Dat zorgt in de laatste maanden van het jaar vaak voor de nodige aandacht en ook wel discussie over zorgverzekeraars en hun rol. Het aantal mensen dat overstapt is elk jaar beperkt, de meeste verzekerden blijken tevrede over de dienstverlening van hun eigen zorgverzekeraar. Bij de vraag wel of niet overstappen speelt vooral de premiehoogte een grote rol. Wat verwachten mensen van hun zorgverzekeraar? Is dat meer dan het vergoeden van de kosten? En hoe betrekken zorgverzekeraars hun verzekerden bij zorginkoop en soms lastige keuzes die ze daarbij moeten maken?

Een ander belangrijk thema is het ordeningsconcept van de zorg zelf. Tussen vraag- en aanbodsturing zijn vele posities en

nuances denkbaar, afhankelijk van de vraag welke ruimte de overheid wil en kan geven aan veldpartijen. Vooralsnog voert in de discussies het concept van vraagsturing en gereguleerde concurrentie de boventoon. Dat betekent dat zorgaanbieders en zorgverzekeraars kunnen concurreren, waarbij de overheid duidelijke spelregels stelt ten aanzien van de toegankelijkheid, kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg. Belangrijk is natuurlijk hoe die spelregels eruit gaan zien en op welke wijze het speelveld wordt afgebakend. Afstemming tussen vraag en aanbod is dan ook een boeiend thema.

Overige thema's die in de cursus aan de orde komen, zijn de toenemende invloed van Europa op het Nederlandse zorgstelsel en de betekenis van informatie- en communicatietechnologie voor de relaties tussen zorgverleners, patiënten/verzekerden en zorgverzekeraars. Ook is er aandacht voor ethische discussies, bijvoorbeeld bij afwegingen over wat wel en niet verzekerd en vergoed wordt.

Tot slot

De cursus Zorg & Verzekeringen is een ontdekkingstocht naar de strategische aspecten van sturing en financiering van de gezondheidszorg. In een informele ambiance doen de deelnemers veel nieuwe inzichten op aan de hand van prikkelende inleidingen van sleutelfiguren uit de wereld van overheid, zorg en wetenschap en delen zij praktische ervaringen met medecursisten van andere organisaties. De grote verscheidenheid van de deelnemers aan de cursus levert een waardevolle bijdrage aan het opdoen van inzichten. De cursus vindt plaats op diverse locaties in het land.

Programmaopbouw

De cursus is opgebouwd uit de volgende zeven thematisch gegroepeerde blokken. De genoemde onderwerpen geven op hoofdlijnen een indruk van de cursus. Op grond van actuele ontwikkelingen kunnen hierin nog wijzigingen worden aangebracht.

Blok 1 | 4, 5 en 6 oktober 2023

Introductie

- Onderlinge kennismaking
- De markt van de zorg en zorgverzekeringen in vogelvlucht
- Besturingsconcepten
- Actuele maatschappelijke en politieke ontwikkelingen
- Bezoek aan de Tweede Kamer

Blok 2 | 2 en 3 november 2023

De verzekeringsmarkt

- Ontwikkelingen in het zorgverzekeringsstelsel in breder perspectief
- Financiering en budgettering van zorgverzekeraars
- Bedrijfsvoering van de zorgverzekeraars
- Bezoek aan een zorgverzekeraar

Blok 3 | 7 en 8 december 2023

De zorgmarkt

- Prijsvorming en prijsregulering
- Mededinging en toezicht
- Zorginkoop en prestatiebekostiging
- Langdurige zorg (Wlz) en ouderenzorg
- Bezoek aan een Wlz-zorginstelling

Blok 4 | 11 en 12 januari 2024

Patiënten, pillen en psychiatrie

- Patiënten perspectief
- Farmacie
- Geestelijke gezondheidszorg
- Bezoek aan een GGZ-instelling

Blok 5 | 15 en 16 februari 2024

Verkenning van de ziekenhuiszorg

- Ontwikkelingen in de ziekenhuiszorg
- Financiering van de zorg
- Passende zorg en ethische dilemma's
- Bezoek aan een universitair ziekenhuis

Blok 6 | 14 en 15 maart 2024

Verkenning van de eerstelijnszorg

- Modernisering eerstelijnszorg
- Samenwerking zorgverzekeraar en gemeente
- Wijkverpleging in de eerstelijns, ouderenzorg in de wijk
- Bezoek aan een eerstelijnscentrum

Blok 7 | 10, 11 en 12 april 2024

Europese aspecten en afsluiting

- Europees perspectief
- Bezoek aan het Europees Parlement in Brussel
- Evaluatie
- Afsluiting en uitreiking certificaten

Inschrijving

Het aantal cursisten bedraagt maximaal 25. Dit maximum is noodzakelijk om voldoende ruimte te kunnen garanderen voor persoonlijke inbreng en betrokkenheid.

Voor de cursus is steeds veel belangstelling. Naast de ervaring en kennis van de kandidaat-cursist is een belangrijk criterium voor toelating een evenwichtige samenstelling qua achtergrond en werkkring van de totale groep: zorgverzekeraars, overheden, belangenorganisaties in de zorg, zorgaanbieders, adviesorganen. Daarnaast zal bij de toewijzing van de deelnemers waar mogelijk rekening worden gehouden met de omvang van de organisaties van de aangemelde deelnemers. Deelnemers van zorgverzekeraars dienen zich centraal aan te melden via de afdeling HRM van de betreffende organisatie.

Sluitingsdatum inschrijving

Anmelding is mogelijk tot uiterlijk **12 juli 2023**.

Eenvoudig online inschrijven!

Cursusgeld

De kosten bedragen € 7.500,- inclusief overnachtingen en maaltijden.

Cursusleiding en organisatie

De programmaleiding is in handen van Zorgverzekeraars Nederland en wordt gevormd door Peter Jansen (informatiemanager), Sacha Jacobs-Wijffels (beleidsadviseur), beiden werkzaam bij Zorgverzekeraars Nederland. De logistiek en de secretariële ondersteuning zijn in handen van Sonja van der Eijk.

Corona aspecten

Bij het verschijnen van deze brochure hebben we niet meer te maken met coronamaatregelen. We kunnen echter niet voorzien hoe de situatie zal zijn bij het verloop van de cursus. Om die reden zijn de volgende aspecten van belang:

- ZN heeft het recht om in voorkomende gevallen om zwaarwegende redenen cursusblokken mogelijk uit te stellen.
- Indien van toepassing wordt de gehele jaargang volgens geldende maatregelen ingericht en worden alle deelnemers op voorhand gevraagd zich te committeren aan deze maatregelen.

Inleiders van voorgaande jaren

- W.J. Adema, directeur Zorg, Zorgverzekeraars Nederland
- W. Balestra, oprichter/commissaris ZorgDomein
- Prof. dr. I.D. de Beaufort, hoogleraar medische ethiek Erasmus Medisch Centrum Rotterdam
- Drs. H.C. Bennema, directeur Vektis
- J.A.M.J. van den Berg, lid Tweede Kamerfractie CDA
- J. de Blok, directeur Buurtzorg
- M. Bruijnzeels, directeur Jan van Es Instituut
- Dr. M.F. Cornet, MT-lid directie Zorgverzekeringen, ministerie van VWS
- Drs. C.E. Ellemeet, lid Tweede Kamerfractie GroenLinks
- Drs. G.M. Fijneman, divisievoorzitter ZK
- Prof. dr. S. Groenewoud, gezondheidswetenschapper, ethicus, Radboud UMC
- J. de Groot, voorzitter Raad van Bestuur CZ
- Prof. dr. W. Groot, Hoogleraar economie van de Zorg, Universiteit Maastricht
- J.P.A. van Haarlem, bestuursvoorzitter ONVZ
- P.H. van Holst-Wormser, algemeen directeur Zorgverzekeraars Nederland
- Dr. M. Huber, oprichter Institute for Positive Health
- T. Joos, voormalig secretaris Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, België
- Drs. E.B.K. van Koesveld, directeur- generaal langdurige zorg, Ministerie van VWS
- Dr. X. Koolman, directeur Talma Zorgprogramma, VU Amsterdam
- Prof.dr. E.J. Kuipers, voormalig voorzitter Raad van Bestuur Erasmus Medisch Centrum
- Drs. A. Lansberg, directeur Zorg a.s.r.
- J. Lenaers, lid Europees Parlement namens het CDA
- S. Mahieu, gezondheidseconomete, Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, België
- J. Maljers, mede-oprichter Plexus en Incision Group
- Dr. M.C. Mikkers, directeur Strategie en Juridische Zaken Nederlandse Zorgautoriteit
- Prof. dr. A.W.P. van Montfort, voorzitter ActiZ
- Dr. mr. J. Nouwt, policy officer KNMG
- Dr. K. Putters, lid Eerste Kamerfractie PvdA
- S. Reichert, executive director l'Association Internationale de la Mutualité (AIM)
- Prof. dr. S. Repping, voorzitter Zorgevaluatie en Gepast Gebruik, hoogleraar Zinnige Zorg Amsterdam UMC
- Drs. M.C.M. van Schaik, directeur Gezondheidszorg Rabobank Nederland
- Prof. dr. R.H.N. van Schaik, hoogleraar farmacogenetica Erasmus Medisch Centrum
- Prof. dr. E. Schut, hoogleraar economie van de zorg, Erasmus Universiteit Rotterdam
- Prof. dr. A. Steenhoek, hoogleraar specialistisch geneesmiddelenbeleid, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam
- Prof. dr. J.A. Swinkels, hoogleraar Psychiatrie, Academisch Medisch Centrum Amsterdam
- K. de Veer, Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden
- D. Veldman, directeur Patiëntenfederatie Nederland
- Drs. D. Veluwenkamp, lid Raad van Bestuur Arkin
- A. Vermeulen, hoofd Sectormanagement Zorg & HID, Rabobank Nederland
- M. Vissers-Kuijpers, CEO Coöperatie VGZ

Zorgverzekeraars Nederland (ZN)

Zeist | mei 2023

030 698 89 11

info@zn.nl | www.zn.nl